ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 10.11.2021
COM(2021) 688 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την πρόοδο της προετοιμασίας ενόψει της πλήρους εφαρμογής των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/817 και το άρθρο 74 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/818

Σύνοψη

Σύμφωνα με τους κανονισμούς για τη διαλειτουργικότητα (2019/817 και 2019/818) η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλλει ετήσια **έκθεση** στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο της προετοιμασίας ενόψει της πλήρους εφαρμογής των κανονισμών. Η παρούσα αποτελεί τη **δεύτερη έκθεση της Επιτροπής**.

Η εφαρμογή της νέας αρχιτεκτονικής ΤΠ στον τομέα της μετανάστευσης, των συνόρων και της ασφάλειας συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο για την καθιέρωση ενός από τα πλέον σύγχρονα συστήματα διαχείρισης των συνόρων παγκοσμίως. Για να επιτευχθεί η πλήρης και έγκαιρη εφαρμογή, τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν, οι οργανισμοί της ΕΕ και η Επιτροπή πρέπει να προχωρήσουν από κοινού. **Η καθυστέρηση εκ μέρους κάποιου θα επιφέρει καθυστερήσεις σε όλους** και είναι επίσης πιθανό να οδηγήσει σε αύξηση του **κόστους**.

Μετά την έκδοση της τελευταίας της έκθεσης, η Επιτροπή συνέχισε τις συζητήσεις στις σχετικές επιτροπές και ομάδες εμπειρογνωμόνων σχετικά με σειρά **εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων** που είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη των συνιστωσών διαλειτουργικότητας. Επί του παρόντος, **24 πράξεις** που βρίσκονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας έκδοσης έχουν ήδη υποβληθεί, ή πρόκειται σύντομα να υποβληθούν, σε επίσημη ψηφοφορία στις επιτροπές διαλειτουργικότητας. Οι **δύο εναπομένουσες πράξεις** βρίσκονται στο στάδιο της κατάρτισης. Συνολικά, απαιτούνται **74** εκτελεστικές και κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την ανάπτυξη της νέας αρχιτεκτονικής ΤΠ.

Από το 2019, η Επιτροπή συγκαλεί εξαμηνιαία **φόρουμ για τη διαλειτουργικότητα**, υψηλού επιπέδου, ώστε να φέρει σε επαφή όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη. Στόχος είναι να συζητηθούν τρόποι ενίσχυσης της προετοιμασίας και της ετοιμότητας, να εντοπιστούν κίνδυνοι και λύσεις και να παρασχεθεί η στήριξη που απαιτείται προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το πλαίσιο διαλειτουργικότητας θα εφαρμοστεί πλήρως κατά την ημερομηνία-στόχο, δηλ. έως το **τέλος του 2023**.

Το ***πέμπτο φόρουμ για τη διαλειτουργικότητα***, το οποίο πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2021, επισήμανε τα εξής σημεία:

- Η εφαρμογή του Συστήματος Εισόδου/Εξόδου (ΣΕΕ) και η αναθεώρηση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) βρίσκονται σε κρίσιμο στάδιο, ενώ επίκειται η προγραμματισμένη έναρξη της εφαρμογής των εν λόγω συστημάτων (Μάιος του 2022 και Φεβρουάριος του 2022 αντίστοιχα).
- Το Σύστημα Εισόδου/Εξόδου αντιμετωπίζει κινδύνους καθυστερήσεων έναντι του συμφωνημένου χρονοδιαγράμματος εφαρμογής. Ορισμένα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην τήρηση του χρονοδιαγράμματος, κυρίως λόγω καθυστερήσεων στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Μετά το φόρουμ του Απριλίου, οι καθυστερήσεις σε παραδόσεις των αναδόχων σε κεντρικό επίπεδο έθεσαν παρόμοιες προκλήσεις. Όσον αφορά την αναθεώρηση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS), ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (eu-LISA) και τα κράτη μέλη έχουν ξεκινήσει, με καθυστέρηση 1,5 μήνα, να δοκιμάζουν την ετοιμότητα των εθνικών συστημάτων. Οι δραστηριότητες δοκιμών αναμένεται να ολοκληρωθούν έως τον Δεκέμβριο του 2021. Κάθε πιθανό μέτρο μετριασμού θα πρέπει να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλα είναι έτοιμα για την έγκαιρη έναρξη των εν λόγω συστημάτων και της νέας αρχιτεκτονικής διαλειτουργικότητας.
- Παράλληλα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην ολοκλήρωση των οικείων διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που σχετίζονται με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS) και τη σύσταση των οικείων εθνικών μονάδων ETIAS. Η θέση σε εφαρμογή αυτού του συστήματος (Δεκέμβριος 2022) πλησιάζει επίσης γρήγορα.

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε τη διαδικασία έγκαιρης προειδοποίησης (RAP-IT) που διαθέτει για την παρακολούθηση της προόδου των κρατών μελών. Με βάση αυτή τη διαδικασία, η Επιτροπή συνέχισε και εντατικοποίησε τις **διμερείς επαφές** με τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Στο πλαίσιο αυτό, διοργανώθηκαν πιο συχνές συνεδριάσεις και η αποστάλθηκαν επιστολές σε πολιτικό επίπεδο.

Στις ειδικές συνεδριάσεις, η Επιτροπή συνέχισε να παρέχει στα κράτη μέλη **υλικό** με σκοπό να τους δώσει τη δυνατότητα να ενημερώνουν και να καταρτίζουν τους τελικούς χρήστες σχετικά με τη χρήση του πλαισίου και των συνιστωσών διαλειτουργικότητας. Οι εργασίες για ένα πρακτικό **εγχειρίδιο** έχουν ξεκινήσει.

Το **έκτο φόρουμ για τη διαλειτουργικότητα** πραγματοποιήθηκε στις 28 Οκτωβρίου 2021. Η Επιτροπή και ο eu-LISA θα συνεχίσουν τις επαφές τους με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και είναι έτοιμοι να παράσχουν στήριξη όπου απαιτείται.

1. Εισαγωγή

Στις 11 Ιουνίου 2019 τέθηκαν σε ισχύ οι κανονισμοί για τη διαλειτουργικότητα[1]. Οι κανονισμοί αυτοί αποσκοπούν στην αναβάθμιση των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης και στην πιο έξυπνη και αποτελεσματική μεταξύ τους συνεργασία. Προς τούτο, η διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ θεσπίστηκε με σκοπό να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα, καθώς και να συμβάλει στην πρόληψη της παράτυπης μετανάστευσης και στην επίτευξη υψηλού επιπέδου εσωτερικής ασφάλειας εντός του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της ΕΕ. Η διαλειτουργικότητα έχει επίσης ως στόχο την καλύτερη εφαρμογή της κοινής πολιτικής θεωρήσεων, την παροχή βοήθειας όσον αφορά την εξέταση των αιτήσεων για διεθνή προστασία, τη συμβολή στην πρόληψη, την εξιχνίαση και τη διερεύνηση τρομοκρατικών εγκλημάτων και άλλων σοβαρών αξιόποινων πράξεων και τη διευκόλυνση της ταυτοποίησης αγνώστων προσώπων.

Κατά τον χρόνο έκδοσης των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα, λειτουργούσαν ήδη τρία συστήματα πληροφοριών της ΕΕ: το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) και το Eurodac, το σύστημα για την αντιπαραβολή των δακτυλικών αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο. Άλλα τρία συστήματα πληροφοριών της ΕΕ βρίσκονται σήμερα στο στάδιο της ανάπτυξης: το Σύστημα Εισόδου/Εξόδου, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού, και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου για υπηκόους τρίτων χωρών (ECRIS-TCN).

Η διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ θεσπίστηκε προκειμένου τα συστήματα αυτά να αλληλοσυμπληρώνονται και να συμβάλλουν στη διευκόλυνση της ορθής ταυτοποίησης των προσώπων και στην καταπολέμηση της υποκλοπής ταυτότητας, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τον πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως των απαιτήσεων για την προστασία των δεδομένων.

Οι κανονισμοί για τη διαλειτουργικότητα θεσπίζουν επίσης διατάξεις σχετικά με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση από την Επιτροπή και τον eu-LISA. Τον Δεκέμβριο του 2019, ο eu-LISA υπέβαλε μια πρώτη έκθεση σχετικά με την πρόοδο της ανάπτυξης των συνιστωσών διαλειτουργικότητας[2], την οποία ακολούθησε δεύτερη έκθεση τον Ιούλιο του 2020[3] και τρίτη έκθεση τον Δεκέμβριο του 2020[4].

---

1 Κανονισμός (ΕΕ) 2019/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα των συνόρων και θεωρήσεων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2016/399, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240, (ΕΕ) 2018/1726 και (ΕΕ) 2018/1861 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και των αποφάσεων 2004/512/ΕΚ και 2008/633/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 135 της 22.5.2019, σ. 27)·
κανονισμός (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, του ασύλου και της μετανάστευσης και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1726, (ΕΕ) 2018/1862 και (ΕΕ) 2019/816 (ΕΕ L 135 της 22.5.2019, σ. 85).

2 Έκθεση του eu-LISA για την ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας (2019-307).

3 Έκθεση του eu-LISA για την ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας (2020-148).

4 Έκθεση του eu-LISA για την ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας (2020-373).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/817 και του άρθρου 74 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/818, η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο της προετοιμασίας ενόψει της πλήρους εφαρμογής των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα. Η έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις δαπάνες που προκύπτουν, καθώς και στοιχεία σχετικά με οποιονδήποτε κίνδυνο ενδέχεται να έχει επίπτωση στο συνολικό κόστος. Παρόμοιες εκθέσεις πρέπει να υποβάλλονται από την Επιτροπή κάθε χρόνο έως ότου να αποφασιστούν οι ημερομηνίες έναρξης λειτουργίας των συνιστωσών διαλειτουργικότητας μέσω των εκτελεστικών πράξεων της Επιτροπής που αναφέρονται στο άρθρο 72 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/817 και στο άρθρο 68 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/818.

Η Επιτροπή υπέβαλε την πρώτη της έκθεση στις 21 Αυγούστου 2020[5].

2. Εκτελεστικές πράξεις των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα

Οι κανονισμοί για τη διαλειτουργικότητα προβλέπουν τη θέσπιση εκτελεστικών πράξεων για τη συμπλήρωση και την υλοποίηση ορισμένων λεπτομερών τεχνικών πτυχών τους. Ορισμένες από αυτές τις πράξεις είναι απαραίτητες για να μπορέσει ο eu-LISA να αρχίσει τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των συνιστωσών διαλειτουργικότητας στο πλαίσιο της συνολικής αρχιτεκτονικής του συστήματος ΤΠ, δεδομένου ιδίως ότι, για να γίνει αυτό, πρέπει να καθορίσει τις τεχνικές προδιαγραφές και να καταρτίσει τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προκειμένου να συνεργαστεί με τους αναδόχους. Οι εν λόγω όροι αναφοράς πρέπει να βασίζονται σε σαφείς και πλήρεις τεχνικές προδιαγραφές που να καθορίζονται στις αναγκαίες προσκλήσεις υποβολής προσφορών. Απαιτούνται επίσης άλλες πράξεις για να θεσπιστούν τεχνικοί κανόνες με σκοπό τη διευκόλυνση της επιτόπιας εφαρμογής από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και τους οργανισμούς της ΕΕ, για παράδειγμα μέσω της χρήσης τυποποιημένων εντύπων και της θέσπισης διαδικασιών συνεργασίας για την αντιμετώπιση περιστατικών ασφάλειας.

Μετά την έκθεση του 2020, η Επιτροπή συνέχισε τις συζητήσεις στις οικείες επιτροπές και ομάδες εμπειρογνωμόνων σχετικά με σειρά σχεδίων εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη των συνιστωσών διαλειτουργικότητας. Επί του παρόντος, 12 πράξεις που βρίσκονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας έκδοσης έχουν ήδη υποβληθεί, ή πρόκειται σύντομα να υποβληθούν, σε επίσημη ψηφοφορία στις επιτροπές διαλειτουργικότητας[6]. Οι δύο εναπομένουσες πράξεις βρίσκονται στο στάδιο της κατάρτισης. Συνολικά, απαιτούνται 74 εκτελεστικές και κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για την ανάπτυξη της νέας αρχιτεκτονικής ΤΠ, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

[5] COM(2020) 428.

[6] Επιτροπή διαλειτουργικότητας: σύνορα και θεωρήσεις· Επιτροπή διαλειτουργικότητας: αστυνομική και δικαστική συνεργασία, άσυλο και μετανάστευση.

Πίνακας 1 Πρόοδος των εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που απαιτούνται από τους κανονισμούς, κατά την 17η Σεπτεμβρίου 2021

Κανονισμός	**Τύπος πράξης**	**Εγκρίθηκε**	**Υπό επίσημη έγκριση**	**Σε επιτροπή ή ομάδα**	**Δεν έχει ξεκινήσει ακόμη**
ETIAS	κατ' εξουσιοδότηση	5	2	3	
	εκτελεστική	10	2	3	1
ΣΕΕ	κατ' εξουσιοδότηση				
	εκτελεστική	13		1	
SIS	κατ' εξουσιοδότηση				1(προαιρετικά)
	εκτελεστική	5	2		
Διαλειτουργικότητα	κατ' εξουσιοδότηση	2	4		
	εκτελεστική	12	6		2

Σύμφωνα με τους κανονισμούς για τη διαλειτουργικότητα, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης δύο θετικές γνώμες σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές που προβλέπει ο eu-LISA για την ανάπτυξη των συστημάτων ΤΠ. Η μία γνώμη αφορά το κεντρικό αποθετήριο για την υποβολή εκθέσεων και την κατάρτιση στατιστικών[7] και η άλλη την ευρωπαϊκή πύλη αναζήτησης, το κοινό αποθετήριο δεδομένων ταυτότητας και τον ανιχνευτή πολλαπλών ταυτοτήτων[8].

Κατά το έτος αναφοράς (2020/2021), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με τις επακόλουθες τροποποιήσεις του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού. Μετά την επίσημη έγκριση των επακόλουθων τροποποιήσεων από τους συννομοθέτες, η Επιτροπή θα πρέπει να τροποποιήσει ορισμένες από τις ήδη εκδοθείσες πράξεις παράγωγου δικαίου που προέκυψαν από τους κανονισμούς για τη διαλειτουργικότητα.

Τον Δεκέμβριο του 2020, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση και την αναβάθμιση του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις. Ο νέος κανονισμός εγκρίθηκε από τους συννομοθέτες τον Ιούλιο του 2021[9]. Ορισμένες από τις πράξεις του παράγωγου

[7] C(2021) 810.

[8] C(2021) 1926.

[9] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1134 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΚ) αριθ. 810/2009, (ΕΕ) 2016/399, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240, (ΕΕ) 2018/1860, (ΕΕ) 2018/1861, (ΕΕ) 2019/817 και (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση των αποφάσεων 2004/512/ΕΚ

δικαίου που έχουν εγκριθεί μέχρι στιγμής στο πλαίσιο της διαλειτουργικότητας θα πρέπει να τροποποιηθούν μετά τη θέση σε ισχύ αυτού του κανονισμού. Η Επιτροπή ξεκινά την επανεξέταση των εν λόγω πράξεων. Μαζί με άλλα νέα και αναβαθμισμένα συστήματα πληροφοριών της ΕΕ, το νέο Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις προβλέπεται να είναι λειτουργικό και πλήρως διαλειτουργικό έως το τέλος του 2023.

3. Παρακολούθηση της εφαρμογής από τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς της ΕΕ

Η σημασία της έγκαιρης εφαρμογής των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα αναγνωρίζεται ευρέως σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών. Για να επιτευχθεί η πλήρης και ορθή εφαρμογή, τα κράτη μέλη, οι οργανισμοί της ΕΕ και η Επιτροπή πρέπει να συνεργαστούν στενά και να προχωρήσουν από κοινού ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η έλλειψη δράσης εκ μέρους κάποιου εξ αυτών να καθυστερήσει την έναρξη εφαρμογής για όλους.

Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή χρησιμοποιεί μια «Διαδικασία έγκαιρης προειδοποίησης για την παρακολούθηση της εφαρμογής και της χρήσης των συστημάτων ΤΠ στον τομέα της μετανάστευσης, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, και της διαλειτουργικότητάς τους» (RAP-IT). Με τον τρόπο αυτό εξορθολογίζεται η διαδικασία για τη συνέχεια και την παρακολούθηση της εφαρμογής της νέας αρχιτεκτονικής του συστήματος ΤΠ, παράλληλα με την επίβλεψη της χρήσης των συστημάτων που ήδη λειτουργούν.

Σ’ αυτή τη διαδικασία παρακολούθησης εντάσσεται το φόρουμ για τη διαλειτουργικότητα. Από το 2019, η Επιτροπή συγκαλεί αυτές τις εξαμηνιαίες συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου ώστε να φέρει σε επαφή όλα τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν, τους οργανισμούς της ΕΕ και άλλα εμπλεκόμενα ενδιαφερόμενα μέρη. Σκοπός είναι να συζητηθούν τρόποι ενίσχυσης της προετοιμασίας και της ετοιμότητας, να εντοπιστούν κίνδυνοι και λύσεις και να παρασχεθεί η στήριξη που απαιτείται προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το πλαίσιο διαλειτουργικότητας θα εφαρμοστεί πλήρως κατά τη συμφωνημένη ημερομηνία-στόχο, δηλ. έως το τέλος του 2023. Οι σχετικοί οργανισμοί της ΕΕ είναι ο eu-LISA, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής και η Ευρωπόλ. Στο φόρουμ προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ο συντονιστής αντιτρομοκρατικής δράσης της ΕΕ, ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων.

Το πρώτο φόρουμ για τη διαλειτουργικότητα πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2019, ενώ ακολούθησε δεύτερο τον Νοέμβριο του 2019 και τρίτο τον Μάιο του 2020. Μετά την έκδοση της πρώτης έκθεσης της Επιτροπής, τον Αύγουστο του 2020, σχετικά με την πρόοδο της προετοιμασίας ενόψει της πλήρους εφαρμογής των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα,

---

και 2008/633/ΔΕΥ του Συμβουλίου, για τον σκοπό της μεταρρύθμισης του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (ΕΕ L 248 της 13.7.2021, σ. 11)·
κανονισμός (ΕΕ) 2021/1133 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 603/2013, (ΕΕ) 2016/794, (ΕΕ) 2018/1862, (ΕΕ) 2019/816 και (ΕΕ) 2019/818 όσον αφορά τον καθορισμό των προϋποθέσεων για την πρόσβαση σε άλλα συστήματα πληροφοριών της ΕΕ για τους σκοπούς του συστήματος πληροφοριών για τις θεωρήσεις (ΕΕ L 248 της 13.7.2021, σ. 1).

συγκλήθηκαν δύο ακόμα φόρουμ μέσω βιντεοδιάσκεψης, τον Οκτώβριο του 2020 και τον Απρίλιο του 2021. Για τις συνεδριάσεις αυτές, η Επιτροπή, βάσει των απαντήσεων που έλαβε στα ερωτηματολόγια, κατάρτισε μεμονωμένους και συνολικούς πίνακες αποτελεσμάτων στους οποίους παρουσιάζεται η πρόοδος της εφαρμογής της νέας αρχιτεκτονικής ΤΠ σε όλα τα κράτη μέλη.

Το φόρουμ του Οκτωβρίου 2020 επισήμανε ότι, σε γενικές γραμμές, τα κράτη μέλη και οι συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν επέδειξαν χρηστή διακυβέρνηση και σημείωσαν σημαντική πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της νέας αρχιτεκτονικής για τα συστήματα πληροφοριών της ΕΕ. Ωστόσο, παρέμειναν ορισμένες προκλήσεις. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνθηκαν να συνεχίσουν να εξασφαλίζουν πολιτική στήριξη υψηλού επιπέδου και τονίστηκε ότι τα ακόλουθα ζητήματα απαιτούσαν την ιδιαίτερη προσοχή των κρατών μελών:

- καθυστερήσεις αναφορικά με τις εθνικές διαδικασίες σύναψης συμβάσεων,
- ολοκλήρωση της αξιολόγησής τους όσον αφορά την εθνική νομοθεσία και τις σχετικές τροποποιήσεις, και
- γρήγορη εκτίμηση και διασφάλιση των απαραίτητων πόρων σε εθνικό επίπεδο.

Καθώς η αναμενόμενη ημερομηνία για τη θέση σε εφαρμογή του Συστήματος Εισόδου/Εξόδου πλησίαζε, το φόρουμ του Οκτωβρίου 2020 αποτέλεσε επίσης κατάλληλη περίσταση να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πρόοδο της εφαρμογής του εν λόγω συστήματος. Η Επιτροπή εξέφρασε συγκεκριμένες ανησυχίες σχετικά με την ανάπτυξή του σε ορισμένα κράτη μέλη που είχαν αναφέρει χαμηλό επίπεδο ετοιμότητας. Συγκεκριμένες ανησυχίες εκφράστηκαν σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων για την τεχνική ανάπτυξη και τον εξοπλισμό σε σημεία διέλευσης των συνόρων. Ως συνέχεια αυτού, η Επιτροπή εξακολούθησε να πραγματοποιεί του γύρους τακτικών διμερών συνεδριάσεών της με τα κράτη μέλη που διαπιστώθηκε ότι διατρέχουν κίνδυνο και έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στην εξέταση οικονομικών και συμβατικών ζητημάτων. Η Επιτροπή έστειλε επίσης επιστολές στα οικεία κράτη μέλη για την ευαισθητοποίηση σε πολιτικό επίπεδο.

Σε αυτό το πλαίσιο, και λαμβανομένης υπόψη της ανάλυσης του eu-LISA και των συζητήσεων με τα κράτη μέλη που μετέχουν στα διοικητικά όργανα του eu-LISA και στις ομάδες εργασίας του Συμβουλίου, η Επιτροπή επανεξέτασε το χρονοδιάγραμμα. Τον Δεκέμβριο του 2020, η Επιτροπή πρότεινε να παραταθεί το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του Συστήματος Εισόδου/Εξόδου κατά 2 μήνες και η θέση του σε εφαρμογή να πραγματοποιηθεί τον Μάιο του 2022. Ωστόσο, αυτό δεν επηρεάζει την συνολική προθεσμία για την πλήρη εφαρμογή της διαλειτουργικότητας έως το τέλος του 2023. Η πρόταση της Επιτροπής εγκρίθηκε από τους υπουργούς Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων τον Δεκέμβριο του 2020.

Τον Απρίλιο του 2021, το πέμπτο φόρουμ για τη διαλειτουργικότητα ανέδειξε μια συνολικά θετική κατάσταση με αυξημένη ευαισθητοποίηση και πολιτική στήριξη σε όλα τα κράτη μέλη. Ο αντίκτυπος της πανδημίας της COVID-19 έχει περιοριστεί σε μεγάλο βαθμό και τα ζητήματα όσον αφορά τις συμβάσεις έχουν, κατά κανόνα, αντιμετωπιστεί από τα οικεία κράτη μέλη. Παρ' όλα αυτά, επισημάνθηκε ότι, ενώ η εφαρμογή του Συστήματος Εισόδου/Εξόδου και του αναβαθμισμένου Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν εισερχόταν σε καθοριστικό στάδιο —καθώς οι δοκιμές των συστημάτων επρόκειτο να ξεκινήσουν— μικρός αριθμός κρατών μελών εξακολουθούσε να αντιμετωπίζει σημαντικούς κινδύνους

καθυστερήσεων, κυρίως λόγω της καθυστέρησης στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Η Επιτροπή και ο eu-LISA συνέχισαν τις επαφές τους με τα οικεία κράτη μέλη και ήταν έτοιμοι να παράσχουν στήριξη. Μετά το φόρουμ του Απριλίου, εξακολουθούν να υφίστανται προκλήσεις για το Σύστημα Εισόδου/Εξόδου, με καθυστερήσεις στις παραδόσεις των αναδόχων σε κεντρικό επίπεδο. Για την αναθεώρηση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, ο eu-LISA και τα κράτη μέλη ξεκίνησαν, με καθυστέρηση 1,5 μήνα, να δοκιμάζουν την ετοιμότητα των εθνικών συστημάτων. Οι δραστηριότητες δοκιμών αναμένεται να ολοκληρωθούν έως τον Δεκέμβριο του 2021. Το έκτο φόρουμ για τη διαλειτουργικότητα πραγματοποιήθηκε στις 28 Οκτωβρίου 2021.

4. Ανάγκες κατάρτισης

Η διαλειτουργικότητα δεν είναι απλώς ένα έργο ΤΠ. Οι τελικοί χρήστες, όπως οι συνοριοφύλακες, οι αρμόδιες για το άσυλο και τις θεωρήσεις αρχές ή οι αστυνομικοί, θα πρέπει να γνωρίζουν πώς να βρίσκουν τις διαθέσιμες πληροφορίες. Η κατάλληλη κατάρτιση όλου του οικείου προσωπικού είναι αναγκαία. Μετά την εκδήλωση «Train the Ambassadors», τον Μάρτιο του 2020, η Επιτροπή διοργάνωσε ειδικές συνεδριάσεις ώστε να συνεχίσει να παρέχει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών υλικό που θα τις δώσει τη δυνατότητα να ενημερώνουν και να καθοδηγούν τους τελικούς χρήστες σχετικά με τη χρήση του πλαισίου και των συνιστωσών διαλειτουργικότητας. Αν και οι εκδηλώσεις δεν μπορούσαν να πραγματοποιηθούν διά ζώσης λόγω της πανδημίας της COVID-19, η Επιτροπή διέθεσε ψηφιακό υλικό κατάρτισης. Πιο συγκεκριμένα, το φόρουμ για τη διαλειτουργικότητα τον Απρίλιο του 2021 συνοδεύτηκε από ειδικό εργαστήριο σχετικά με νομικά και οικονομικά θέματα, σχεδιασμένο για εμπειρογνώμονες σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

Τον Μάιο του 2021, ο eu-LISA διοργάνωσε επίσης τεχνικό εργαστήριο σχετικά με την ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας. Η Επιτροπή επικροτεί τέτοιου είδους πρωτοβουλίες, οι οποίες συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση και στην ανταλλαγή τεχνικών γνώσεων με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετέχουν στην εφαρμογή του πλαισίου διαλειτουργικότητας.

Επίσης, οι εργασίες για ένα πρακτικό εγχειρίδιο διαλειτουργικότητας έχουν ξεκινήσει. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, τον eu-LISA και άλλους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ, θα καταστήσει διαθέσιμο πρακτικό εγχειρίδιο για την εφαρμογή και τη διαχείριση των συνιστωσών διαλειτουργικότητας. Το πρακτικό εγχειρίδιο θα παρέχει τεχνικές και επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές, συστάσεις και βέλτιστες πρακτικές.

5. Κόστος και κίνδυνοι

Το νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο που συνοδεύει τις προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με τους δύο κανονισμούς για τη διαλειτουργικότητα κατέδειξε ότι, για την περίοδο 2019-2027, απαιτείται συνολικό ποσό ύψους 136,3 εκατ. EUR για τη στήριξη των κρατών μελών προκειμένου να καλύψουν τις απαραίτητες αλλαγές στα εθνικά τους συστήματα, ώστε να μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν τις συνιστώσες διαλειτουργικότητας. Επίσης, για τις επιχειρησιακές δαπάνες που σχετίζονταν με την ανάπτυξη των συνιστωσών διαλειτουργικότητας διατέθηκαν στον eu-LISA 11,9 εκατ. EUR για το 2020 και 45,2 εκατ. EUR για το 2021. Σύμφωνα με την *3η έκθεση προόδου για τη διαλειτουργικότητα* του eu-LISA τον Δεκέμβριο του 2020, 8,9 εκατ. EUR είχαν μέχρι τότε χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη προπαρασκευαστικών δραστηριοτήτων για τη διαλειτουργικότητα.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τους πόρους που διατίθενται στο πλαίσιο προγραμμάτων του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας για την εφαρμογή των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα.

Επίσης, τα κράτη μέλη καλούνται να αναζητήσουν στήριξη στο πλαίσιο των νέων προγραμμάτων των Ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, ιδίως του μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για τη διαχείριση των συνόρων και την πολιτική θεωρήσεων. Με τη χρήση αυτών, τα κράτη μέλη αναμένεται ότι θα δώσουν προτεραιότητα σε δραστηριότητες για την ανάπτυξη και την περαιτέρω εφαρμογή της διαλειτουργικότητας των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ.

Η πανδημία της COVID-19 είχε αντίκτυπο στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και εφαρμογής. Αυτό είναι πιθανό να έχει επιπτώσεις στον χρόνο που απαιτείται για την εφαρμογή της νέας αρχιτεκτονικής για τα συστήματα πληροφοριών της ΕΕ που αφορούν τα σύνορα, τη μετανάστευση και την ασφάλεια. Δεδομένου ότι εξακολουθούν να τηρούνται τόσο το χρονοδιάγραμμα όσο και ο αρχικός εκτιμώμενος προϋπολογισμός του έργου διαλειτουργικότητας της ΕΕ, η Επιτροπή συνεχίζει να αξιολογεί στενά αυτές τις επιπτώσεις, μεταξύ άλλων με βάση το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα. Τυχόν παράταση του έργου εφαρμογής θα αυξήσει ενδεχομένως το κόστος. Δεδομένου ότι υπάρχει ακόμη περιθώριο ελιγμών ώστε να μετριαστεί ο αντίκτυπος στο γενικότερο χρονοδιάγραμμα και στο συνολικό κόστος, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στα ζητήματα που αφορούν τις συμβάσεις και στα οικονομικά ζητήματα.

6. Συμπέρασμα

Τα κράτη μέλη, οι συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν και οι οργανισμοί της ΕΕ δεσμεύονται από κοινού να διασφαλίσουν την πλήρη εφαρμογή των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα. Από πλευράς της, η Επιτροπή εξακολουθεί να συντονίζει και να παρακολουθεί στενά την πρόοδο όλων των συμμετεχόντων φορέων, με σκοπό την πλήρη διαθεσιμότητα των νέων και αναβαθμισμένων συστημάτων ΤΠ και των συνιστωσών διαλειτουργικότητας έως το τέλος του 2023.

Σε γενικές γραμμές, οι εργασίες σχετικά με την εφαρμογή των κανονισμών για τη διαλειτουργικότητα εξακολουθούν να βρίσκονται σε καλό δρόμο. Ωστόσο, απαιτείται η συστράτευση του συνόλου των συμμετεχόντων φορέων όσον αφορά την ανάπτυξη και την εφαρμογή όλων των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ και των συνιστωσών διαλειτουργικότητας. Το ενδεχόμενο καθυστερήσεων εξαιτίας συγκεκριμένων εμποδίων στις εθνικές διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ιδίως σε σχέση με την ανάπτυξη του Συστήματος Εισόδου/Εξόδου και του νέου Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, θα πρέπει να παρακολουθείται διαρκώς. Η Επιτροπή εξακολουθεί να συνεργάζεται με όλα τα οικεία ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να εντοπίσει πιθανές μελλοντικές καθυστερήσεις και να μειώσει τις καθυστερήσεις αυτές στο ελάχιστο δυνατό, ώστε να τηρηθεί το συμφωνημένο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής.